

17.05.2021

Pormestari

45 §**Lausunto sosiaali- ja terveysministeriölle syöpäseulonnoista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n muuttamisesta**

HEL 2021-005040 T 03 00 00

VN/10963/2021; STM055:00/2021

Päätös

Pormestari antoi sosiaali- ja terveysministeriölle seuraavan lausunnon syöpäseulonnoista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n muuttamisesta:

Kohdun kaulaosan syöpä

Asetuksella esitetään muutettavaksi seulonta-asetuksen 2 §:n 2 kohtaa siten, että kohdun kaulaosan syövän seulonta laajennettaisiin nykyisestä 30-60-vuotiaista 30-65-vuotiaisiin naisiin. Osassa kuntia 65-vuotiaat ovat jo nykyisin seulontaohjelmassa. Asia on ollut näin myös Helsingissä jo vuosikymmenien ajan eikä uudistus muuta tilannetta. Koska 65-vuotiaiden seulonnan vaikutuksesta kohdun kaulaosan syöpään on selkeä näyttö, tämän ikäryhmän lisääminen asetukseen on perusteltua.

Suolistosyöpä

Helsingin kaupunki kannattaa suolistosyövän lisäämistä kansalliseen seulontaohjelmaan. Aikataulu on kuitenkin käytännön toteuttamisen kannalta haasteellinen.

Syöpäseulonnoista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:ää esitetään muutettavaksi siten, että kohdaksi 3 lisätään suolistosyövän seulonta 56-74-vuotiaille kahden vuoden välein.

Paksu- ja peräsuolisyöpään eli suolistosyöpään sairastuu Suomessa vuosittain noin 3 400 ja kuolee noin 1 300 ihmistä. Nämä syövät ovat Suomen toiseksi yleisimpiä sekä miesten että naisten syöpiä

Suolistosyövän seulonnan vaikuttavuudesta on selkeä tieteellinen näyttö. Seulonta ulosteen veritestillä (FIT-testi) kahden vuoden välein voi vähentää kuolleisuutta suolistosyöpään enimmillään 40 %. Italialaisten tutkimusten perusteella kyseinen FIT-seulonta vähentää myös suolistosyövän ilmaantuvuutta 10–27 %. EU on suositellut vuodesta 2003 lähtien jäsenvaltioilleen, että ne järjestäisivät suolistosyövän seulontaa.

Suomessa tehdyn seulontapilotin ensimmäisen seulontavuoden (2019) vielä julkaisua odottavat tulokset on analysoitu syöpärekisterissä. Suomalaiseen aineistoon perustuva kustannusvaikuttavuusanalyysi

17.05.2021

Pormestari

osoitti, että nyt esitettävä seulontaohjelma vähentää seulontaan osallistuneiden miesten suolistosyöpäkuolleisuutta lähes 50 % ja naisten noin 30 %. Eli se estää vuodessa noin 150 uutta suolistosyöpää ja 170 suolistosyöpäkuolemaa seulottavassa väestöryhmässä. Osallistumisaktiivisuus oli pilottitutkimuksessa noin 80 %.

Suolistosyövän seulontaohjelma on tarkoitus aloittaa asteittain. Vuonna 2022 on tarkoitus aloittaa koko maassa 60-68-vuotiaiden miesten ja naisten seulonta.

Koska seulonta toteutetaan kahden vuoden välein, ensimmäisenä seulontavuonna 2022 on tarkoitus kutsua vuonna 1954, 1956, 1958, 1960 tai 1962 syntyneet. Vuonna 1953, 1955, 1957, 1959, 1961 tai 1963 syntyneet kutsutaan seulontaan ensimmäisen kerran vuonna 2023. Helsingissä tämä tarkoittaa kahden ensimmäisen vuoden aikana noin 36 000 kutsuttavaa vuodessa.

Taloudelliset vaikutukset

Suolistosyövän seulonnan pilotin kustannusvaikuttavuustutkimus käynnistettiin syöpärekisterissä kesällä 2020. Kustannusvaikuttavuustutkimuksen tavoitteena oli selvittää, minkälainen suolistosyövän seulonta tuottaisi suomalaisille miehille ja naisille suurimman hyödyn pienimmin kustannuksin. Erilaisia seulontaskenaarioita verrattiin tilanteeseen, jossa seulontaa ei olisi järjestetty. Tulokset osoittivat, että seulonta ulosteen veritestillä kahden vuoden välein, 25 ug/g herkkyystasolla ja 56-74-vuoden iässä on sovelias ja kustannusvaikuttava skenaario, jossa lisäelinvuoden hinta on suolistosyöpään sairastuneilla miehillä noin 2 900 euroa ja naisilla noin 6 400 euroa. Summa on huomattavasti pienempi kuin millään syöpälääkityksellä saavutetun lisäelinvuoden hinta.

Perustelumuistion mukaan kokonaiskustannukset (sisältää seulonnat ja seulontatuloksista seuraavat jatkotutkimukset) ensimmäisenä vuonna koko maassa olisivat noin 8,9 miljoonaa euroa ja vuonna 2023 11 miljoonaa euroa. Helsingin kokonaiskustannukset olisivat seulonnan alkuvuosina noin miljoona euroa vuodessa. Valtion tulisi korvata kunnille seulonnoista aiheutuvat kustannukset täysimääräisinä.

Pilotissa noin 80 % potilaista palautti FIT-ulostetestin. Näistä 2,6 % oli positiivisia. Hoitajan esihaastattelun jälkeen näistä 74 %:lle tehtiin pakunsuolen tähytystutkimus (kolonoskopia).

Tämän perusteella Helsingissä tutkittaisiin vuosittain noin 28 000 näyttettä, joista positiivisia olisi noin 700. Positiivisista näytteistä seuraisi noin 500 kolonoskopiaa vuodessa. Jos nämä tehtäisiin kaupungin omana toimintana, se merkitsisi noin 0,5 lääkärin lisätyöpanosta.

17.05.2021

Pormestari

Käytännön toteutus

Suolistosyöpäseulonnan käytännön toteutusta kuntien järjestämisvastuulla ei tarkemmin kuvata perustelumuiotiossa. Helsingissä ei ole tällä hetkellä suolistosyövän seulontaorganisaatiota.

Kaikki syöpäseulonnat muodostuvat terveydenhuollon toimien ja toimijoiden ketjusta. Toimiin kuuluvat kohdeväestön määrittäminen, seulontakutsujen lähettäminen, seulontatestin suorittaminen, vastausten toimittaminen testatuille, tarvittavien jatkotutkimusten järjestäminen, mahdollisen syövän tai sen esiasteen hoito sekä kaikissa ketjun vaiheissa syntyvän tiedon talteenotto ja toimittaminen kansallisiin seulontarekistereihin.

Suomen syöpärekisterin mukaan kansallisen ohjauksen puute on johtanut Suomessa paikoin seulontatoiminnan pirstaleisuuteen ja laadunvaihteluihin. Lisäksi kuntatasolle hajautettu järjestämisvastuu on luonut kirjavan jopa vuotuisiin tarjouskilpailuihin perustuvan toimintaympäristön, minkä seurauksena esimerkiksi kutsukäytännöt, testien analysointi ja jatkotutkimusten järjestäminen ovat voineet vaihdella alueittain. Tämän vuoksi syöpäseulonta tulisi keskittää suuriin yksiköihin yksittäisten kuntatoimijoiden sijasta.

Seulontapilotissa henkilö sai kotiin kirjeen, jossa oli seulontakutsu, testi, tietoa seulonnasta ja ohjeet näytteenottoon. Seulottava otti uloste-näytteen wc-käynnin yhteydessä ja postitti näytteen maksetussa palautuskuoressa laboratorioon analysoitavaksi. Pilotissa seulontakeskukseksi toimi Fimlab Laboratoriot Oy Tampereella. Seulontakeskus lähetti kutsut, analysoi näytteet ja lähetti seulottavalle kirjallisesti seulontatestin tuloksen. Kunta järjesti kolonoskopiat omien käytänteidensä mukaisesti.

HUS tuottaa tällä hetkellä Helsingin järjestämisvastuulla olevan kohdun kaulaosan syövän seulonnan. Sosiaali- ja terveystoimialan näkemyksen mukaan sama järjestely soveltuisi myös suolistosyövän seulontaan. Tällöin HUS voisi tuottaa myös kolonoskopiat omana toimintana, jolloin seulontaketju ei pirstoutuisi, tai ostopalvelutoimintana. Aikataulu seulonnan organisoimiseksi on kireä, jossa vallitseva koronapandemia ja keskeneräinen sote-uudistus aiheuttavat haasteita.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

17.05.2021

Pormestari

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 22.4.2021
- 2 Lausuntopyyntö 22.4.2021, liite, Valtioneuvoston asetus
- 3 Lausuntopyyntö 22.4.2021, liite, johdanto
- 4 Sosiaali- ja terveystoimialan lausunto 6.5.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet**Ote**

Sosiaali- ja terveysministeriö

Otteen liitteetEsitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano**Tiedoksi**Sosiaali- ja terveystoimiala
Kaupunginkanslia**Päätösehdotus**

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää 20.5.2021 mennessä mm. Helsingin kaupungin lausuntoa syöpäseulonnoista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n muuttamisesta (liitteet 1-3).

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 14 §:n mukaan kunnan on järjestettävä alueellaan valtakunnallisen syöpäseulontaohjelman mukaiset seulonnat. Terveydenhuoltolain 23 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä seulonnoista. Valtakunnallisen seulontaohjelman mukaisia syöpäseulontoja ovat tällä hetkellä rintasyöpä- ja kohdun kaulaosan syövän seulonnat. Nykyisessä hallitusohjelmassa on kirjaus seulontaohjelman laajentamisesta.

Valtakunnallisia seulontaohjelmia koskevaa valtioneuvoston asetuksen 2 §:ää on tarkoitus muuttaa siten, että kohdun kaulaosan syövän seulonta laajennetaan koskemaan viiden vuoden välein 30-65-vuotiaiden naisten ikäryhmää ja seulontaohjelmaan sisällytetään uutena seulontana 56-74-vuotiaiden miesten ja naisten suolistosyövän seulonta kahden vuoden välein. Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2022.

Kansallinen syöpäseulontojen ohjausryhmä on laatinut asiantuntijatyönä ehdotuksen seulonta-asetuksen syöpäseulontoja koskevasta muu-

17.05.2021

Pormestari

toksista. Asetusehdotus vastaa perustelumui-
stion mukaan hyvin suu-
relta osin ohjausryhmän ehdotusta.

Sosiaali- ja terveysministeriölle annettava lausunto perustuu sosiaali- ja
terveystoimialan liitteenä 4 olevaan lausuntoon. Asia on valmisteltu yh-
teistyössä kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston kanssa.

Hallintosäännön 9 luvun 1 §:n 7 kohdan mukaan pormestari tekee esi-
tyksiä ja antaa kaupunginhallitukselta pyydettyjä lausuntoja sekä huo-
lehtii näihin rinnastettavista muista tehtävistä, jollei asiaa sen periaat-
teellisen tai taloudellisen merkityksen johdosta ole saatettava kaupun-
ginhallituksen käsiteltäväksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 22.4.2021
- 2 Lausuntopyyntö 22.4.2021, liite, Valtioneuvoston asetus
- 3 Lausuntopyyntö 22.4.2021, liite, johdanto
- 4 Sosiaali- ja terveystoimialan lausunto 6.5.2021

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Sosiaali- ja terveysministe-
riö

Otteen liitteet

Esitysteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täy-
täntöönpano

Tiedoksi

Sosiaali- ja terveystoimiala
Kaupunginkanslia

17.05.2021

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 45 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

17.05.2021

Pormestari

Jan Vapaavuori
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 18.05.2021.